

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казакский национальный педагогический университет имени Абая
Abai Kazakh national pedagogical university

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК

«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
Series «Philological sciences»
№ 1 (87), 2024

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Abai Kazakh national pedagogical university

ХАБАРШЫ

ВЕСТНИК

«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
Series «Philological sciences»
№ 1 (87), 2024

Алматы, 2024

Абай атындағы
Қазақ ұлттық педагогикалық
университеті

ХАБАРШЫ
«Филология ғылымдары» сериясы
№1 (87), 2024 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады.

Бас редактор:
филол.ғ.д., проф. С.Д. Абишева
Бас ред. орынбасары:
филол.ғ.д., проф. Қ.Ө. Есенова
Ғылыми редактор:
PhD, қауымд.проф.м.а. Д.А. Сабирова

Редакция алқасы:
филол.ғ.к., қауымд. проф.
Д.А. Сатемирова,
филол.ғ.к., қауымд. проф. С.А. Жиренов,
филол.ғ.д., проф.,
эл-Фараби атындағы ҚазҰУ
Б.У. Джолдасбекова,
пед.ғ.д., проф.,
эл-Фараби атындағы ҚазҰУ
Ж.Х. Салханова,
филол.ғ.д., проф., ҚазҰҚызПУ
Ж.К. Киынова,
PhD, қауымд.проф.м.а., Т.Жүргенов ат.
ҚазҰӨА А.М. Жалалова
филол.ғ.д., профессор У.М. Бахтикереева
(Ресей),
филол.ғ.д., проф. А.К. Киклевич
(Польша),
PhD, проф. Роллберг П. (АҚШ),
PhD, проф. О.М. Табачникова
(Ұлыбритания),
филол.ғ.д., доц. П.В. Алексеев (Ресей),

Жауапты хатшы:
PhD, қауымд.проф.м.а. С.К. Серикова
Техникалық хатшы:
филол.ғ.к., қауымд. проф. З.Ж. Османова

© Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университеті, 2024

Қазақстан Республикасының
Мәдениет және ақпарат министрлігінде
2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген
№10109-Ж

Басуға 02.05.2024 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 16,25 е.б.т.
Тапсырыс 235

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық
педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT

ТІЛ БІЛІМІ
ЛИНГВИСТИКА
LINGUISTICS

- Alpysbayeva S.** Speech acts of tolerance/intolerance in D. Trump and J. Bieden debate..... 5
- Алпысбаева С. Д.** Трамп және Дж. Байденнің арасындағы пікірталастағы толеранттылық /интолеранттылықтың тілдік актілері
- Алпысбаева С.** Речевые акты толерантности/нетерпимости в дебатах Д. Трампа и Дж. Байдена
- Berzhan A., Ayarova T.** Formation of sociocultural competence on the basis of linguacultural resources..... 12
- Бержан Ә.Ө., Аяпова Т.Т.** Лингвомәдени ресурстар негізінде әлеуметтік-мәдени құзыретті қалыптастыру
- Бержан А.О., Аяпова Т.Т.** Формирование социокультурной компетенции на основе лингвокультурных ресурсов
- Закирова А.С., Майгельдиева Ш.М., Жанбершиева У.Н.** Лингвокультурный анализ выражения эмоций героев в легендах на казахском и английском языках..... 20
- Закирова А.С., Майгельдиева Ш.М., Жанбершиева У.Н.** Қазақ және ағылшын тілдеріндегі аңыздарда кездесетін кейіпкерлердің эмоцияларын лингвомәдени тұрғыдан талдау
- Zakirova A., Maigeldiyeva Sh., Zhanbershiyeva U.** Linguacultural analysis of the expression of emotions of heroes in legends in Kazakh and English

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ
LITERARY STUDIES

- Демченко Л.Н., Ананьева С.В.** Роман Тимофея Алексеева “Дети заката“ в контексте современного литературного процесса..... 35
- Демченко Л.Н., Ананьева С.В.** Тимофей Алексеевтің «Күн бататын балалар» романы қазіргі әдеби процесс контексінде
- Demchenko L., Ananyeva S.** Timofey Alekseev's novel "Children of sunset" in the context of the modern literary process
- Ибраева Ж.Б.** Литературная компаративистика как область литературоведения и научная дисциплина..... 44
- Ибраева Ж.Б.** Әдеби компаративистика әдебиеттану саласы және ғылыми пән ретінде

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки» №1(87), 2024 г.

Периодичность – 4 номера в год.
Выходит с 2000 года.

Главный редактор:

д.филол.н., проф. Абишева С.Д.

Зам. гл. редактора:

д.филол.н., проф. Есенова К.У.

Научный редактор:

PhD, и.о.ассоц.проф. Сабирова Д.А.

Члены редколлегии:

к.филол.н., ассоц. проф. Сатемирова Д.А.,

к.филол.н., ассоц. проф. Жиренов С.А.,

д.филол.н., проф.,

КазНУ имени аль-Фараби

Джолдасбекова Б.У.,

д.пед.н., проф., КазНУ имени аль-Фараби

Салханова Ж.Х.

д.филол.н., проф., КазНУЖенПУ

Кыинова Ж.К.,

PhD, и.о.ассоц.проф., КазНАИ имени

Т. Жургунова Жалалова А.М.,

д.филол.н., проф. Бахтикереева У.М.

(Россия),

д.филол.н., проф. Киклевич А.К. (Польша),

PhD, проф. Роллберг Петер (США),

PhD, проф. Табачникова О.М.

(Великобритания),

д.филол.н., доц. Алексеев П.В. (Россия)

Ответственный секретарь:

PhD, и.о.ассоц.проф. Серикова С.К.

Технический секретарь:

к.филол.н., ассоц. проф. Османова З.Ж.

© Казахский национальный педагогический университет им. Абая, 2024

Зарегистрировано в Министерстве культуры и информации РК 8 мая 2009 г. №10109-Ж

Подписано в печать 02.05.2024.
Формат 60x84 1/8. Объем 16,25 уч-изд.л.
Заказ 235.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая
Издательство «Ұлағат»

Казахского национального педагогического университета имени Абая

Ibrayeva Zh. Literary comparative studies as a field of literary studies and a scientific discipline

Ломова Е.А., Серикова С.К. Концепт женского образа в прозе Достоевского..... 53

Ломова Е.А., Серикова С.К. Ф.Достоевский прозасындағы әйел бейнесі концептісі

Lomova E., Serikova S. The concept of the female image in the prose of F. Dostoevsky

Массимо М. Балаганные реминисценции в прозе А.Николева и в контексте «подпольной литературы» 1930-х гг..... 61

Massimo M. А. Николевтың прозасындағы қарапайым реминисценциялар және 1930 жылдардағы «жасырын әдебиет» контекстінде.

Massimo M. Farcical reminiscences in the prose of A. Nikolev and in the context of the "underground literature" of the 1930s.

ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ
ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ
PROBLEMS OF PEDAGOGY AND
METHODOLOGY

Alzhanova A.A., Mukhatbek A.M., Kuzembekova Zh.Zh. The effect of vocabulary mastery on English speaking skill..... 67

Альжанова А.А., Мухатбек А.М., Кузембекова Ж.Ж. Ағылшын тілінде сөйлеу дағдыларына сөздік қордың әсері

Альжанова А.А., Мухатбек А.М., Кузембекова Ж.Ж. Влияние словарного слова на разговорные навыки английского языка

Zulavdunova F., Kamzina A. The use of mass media materials in foreign language teaching..... 72

Зулавдунова Ф.Б., Камзина А.А. Шет тілін оқытуда БАҚ материалдарын қолдану

Зулавдунова Ф.Б., Камзина А.А. Использование материалов СМИ при обучении иностранному языку

Кумисбекова Ж.Н., Оразбаева Ф.Ш. А.Қыраубаева-ның оқыту технологиясындағы ежелгі дәуір әдебиеті мен ұлттық тәрбиенің интеграциясы..... 80

Кумисбекова Ж.Н., Оразбаева Ф.Ш. Интеграция литературы древности и национального воспитания в технологии обучения А. Кыраубаевой

Kumisbekova Zh., Orzabayeva F. Integration of ancient literature and national education in A. Kyraubayeva's teaching technology

Мусатаева М., Дюсенова Д.С. Роль и место 91

**Abai Kazakh National Pedagogical
University**

BULLETIN

**Series «Philological sciences»
№1(87), 2024**

Chief Editor

Doctor of Philology, Professor Abisheva S.

Deputy Chief Editor

Doctor of Philology, Professor Essenova K.

Scientific editor

PhD, Associate Prof. Sabirova D.

EDITORIAL TEAM:

Doctor of Philology, Professor,

Al-Farabi KazNU

Dzholdasbekova B.

Doctor of Pedagogy, Professor,

Al-Farabi KazNU

Salkhanova Zh.

Doctor of Philology, Professor, KazNWITU

Kiyнова Zh.

PhD, Associate Prof., T. Zhurgenov KazNAA

Zhalalova A.

Doctor of Philology, Professor

Bakhtikireeva U. (Russia)

Doctor of Philology, Professor

Kiklevich A. (Poland)

PhD, Professor Rollberg P. (the USA)

PhD, Professor Tabachnikova O. (the UK)

Doctor of Philology, Associate Professor

Alekseyev P. (Russia)

Executive Secretary

PhD, Associate Prof. Serikova S.

Technical Secretary

Candidate of Philology Science, Associate

Professor Osmanova Z.

**©Abai Kazakh National Pedagogical
University, 2024**

Registered in the Ministry of Culture and
Information of the Republic of Kazakhstan
8 May 2009 No10109-Zh/Ж

Signed in print 19.04. 2024.
Format 60x84 1/8. Volume 16,25
teaching and publishing lists.
Order 235.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13,
Abai KazNPU

Publishing House “Ulagat” of the Abai
Kazakh National Pedagogical University

Р.Б. Нуртазиной в истории Казахской
лингводидактики.....

Мусатаева М.Ш., Дюсенова Д.С. Р.Б. Нуртазинаның
қазақ лингводидактика тарихында рөлі мен орны
Mussatayeva M., Dyussenova D. Role and place of
R.B. Nurtazina in the history of Kazakh linguodidactics

97

Omarova M., Nurzhanova Zh. Empowering language
learners with effective digital resources.....

Омарова М.Д., Нуржанова Ж.Д. Тіл үйренушілердің
мүмкіндіктерін тиімді цифрлық ресурстармен кеңейту
Омарова М.Д., Нуржанова Ж.Д. Расширение
возможностей изучающих язык с помощью
эффективных цифровых ресурсов

Таирова Н.А., Айткулова Ж.Б. Дистанционное 108
обучение в практике преподавания русского языка в
творческом вузе.....

Таирова Н.А., Айткулова Ж.Б. Шығармашылық
жоғары оқу орнында орыс тілін оқыту
тәжірибесіндегі қашықтықтан білім беру

Tairova N., Aitkulova Zh. Distance learning in the prac-
tice of teaching Russian language at a creative university

Таирова Н.А., Джубанова Г.Д. Тенденции языковых 117
предпочтений студентов в Казахстане (на материале
опроса студентов вузов города Алматы).....

Таирова Н.А., Джубанова Г.Д. Қазақстандағы
студенттердің тілдік қалауларының үрдістері (Алматы
қаласы ЖОО студенттерінің сауалнамасы негізінде)

Tairova N.A., Dzhubanova G.D. Trends of language
preferences of students in Kazakhstan (based on a survey
of university students in Almaty)

129

Біздің авторлар.....
Наши авторы
Our authors

10. Basu, Saurav, and Himanshi Sharma. "Media Reporting Relating to COVID-19 Vaccination as a Driver of Vaccine Hesitancy Prior to the Second Wave of the COVID-19 Pandemic in India: A Content Analysis of Newspaper and Digital Media Reports." *Cureus* 15, no. 3 (2023).

11. Porter D., Roberts J. *Authentic Listening activities // English Language Teaching Journal*, 2012, Vol. 36 №. 1.

12. Kurucova, Zuzana, Janka Medová, and Anna Tirpakova. "The effect of different online education modes on the English language learning of media studies students." *Cogent Education* 5, no. 1 (2018): 1523514.

FTAMP: 17.71.07.

10.51889/2959-5657.2024.87.1.010

Ж.Н. Кумисбекова¹, Ф.Ш. Оразбаева¹

¹Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан.
e-mail: kumish@mail.ru

А.ҚЫРАУБАЕВАНЫҢ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНДАҒЫ ЕЖЕЛГІ ДӘУІР ӘДЕБИЕТІ МЕН ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ ИНТЕГРАЦИЯСЫ

Аңдампа

Осы күнге дейін, адамзат адам болғаннан бері, ересектер балаларды ересек өмірге дайындалу үшін жұмыс істеуге үйретті. Ғасырлар бойы қоғамдар өзгеріп, бәрі күрделене түсті. Жұмысты орындау үшін қажетті білім мен қолданылатын жұмыс түрлері, дағдылар мен құралдар да өзгерді. Жұмыстың күрделілігін, көлемін және мазмұнын өзгертуге ықпал ететін оқыту технологиясы пайда болды. Уақыт өте келе адамның ойлауы да өзгереді, оның оң және теріс жақтары бар, бірақ Алма Қыраубаева сияқты профессорлар өзгерісті сипаттап қана қоймай, оны дайындаудың алғышарттарын ұсынды. Қазіргі білім берудің негізгі мақсаты, жаңашыл ғалымдардың пікірінше, адамның интеллектуалды, рухани-адамгершілік, шығармашылық, физикалық және кәсіби дамуына, оның білім беру қажеттіліктері мен мүдделерін қанағаттандыруға жағдай жасау болып табылады. Баланың адами құндылықтар әлемімен танысуын қамтамасыз ететін, жағымды өмірлік тәжірибені қалыптастыратын білім ұлттық тәрбиенің өзегін құрайтын ежелгі әдебиет ретінде маңызды құралдардың біріне жүгінеді. Бұл мақалада профессор А.Қыраубаеваның зерттеуі негізінде ежелгі дәуір әдебиеті мен ұлттық тәрбиенің интеграциясы қарастырылады. Мақалада жалпы оқытудың тиімділігін арттыруға ықпал ететін ғылыми және әдеби білімдердің интеграциясы талқыланады. Ежелгі әдебиет халықтың жолы мен тәжірибесі ретінде өскелең ұрпақтың танымдық шығармашылық белсенділігін арттырады. Ежелгі әдебиет - бұл халықтың тағдыры, студенттерге оны түсіну оның өмірінің мәнін ашады, өмірде орын алуға, өзін-өзі жүзеге асырудың барлық тетіктерін пайдалануға мүмкіндік береді. Бұл мүмкіндіктер мәдени және әлеуметтік аспектілерімен ерекше. Ежелгі әдебиеттің жауһарларын игеруді ұйымдастыру үшін жас ұрпақтың білім беру жүйесі ретінде әртүрлі ғылымдардың өзара әрекеттесуі қажет. Бұл тарих ғылымы мен әдебиеттің немесе педагогика мен музыканың өзара әрекеттесуі болуы мүмкін. Қазіргі қоғамға өз бетінше ойлауға, өзіне және қоғамға жаңа міндеттер қоюға және олардың шешімдерін табуға қабілетті, ерекше жеке және ұжымдық жұмысқа дайын, өз іс-әрекеттерінің өзіне, басқа адамдарға және қоршаған әлемге әсерін түсінетін адам қажет.

Түйін сөздер: А.Қыраубаева, ежелгі дәуір әдебиеті, ұлттық тәрбие, интеграция, оқыту технологиясы, ұлт сапасы, үлгі.

Kumisbekova Zh.¹, * Orazbayeva F.¹

¹*Kazakh National Pedagogical University named after Abai, Almaty, Kazakhstan
e-mail: kumish@mail.ru*

INTEGRATION OF ANCIENT LITERATURE AND NATIONAL EDUCATION IN A. KYRAUBAYEVA'S TEACHING TECHNOLOGY

Abstract

To this day, ever since humanity became human, adults have been teaching children to work to prepare for adulthood. Over the centuries, societies have changed, and things have become more complicated. The knowledge and types of work used, the skills and tools needed to do the job have also changed. There is a learning technology that contributes to changing the complexity, volume and content of the work. Over time, a person's thinking also changes, he has his pros and cons, but professors such as Alma Kyraubayeva not only described the change, but also offered prerequisites for its preparation. The main goal of modern education, according to innovators, is to create conditions for intellectual, spiritual, moral, creative, physical and professional development of a person, satisfaction of his educational needs and interests. Education, which provides a child's acquaintance with the world of human values, forming a positive life experience, refers to one of the most important tools as an ancient literature that forms the core of national education. This article examines the integration of ancient literature and national education based on the research of Professor Alma Kyraubayeva. The article discusses the integration of scientific and literary knowledge, which contribute to improving the effectiveness of education in general. Ancient literature as a way and practice of the people increases the cognitive creative activity of the younger generation. Ancient literature is the fate of the people, the understanding of which opens the meaning of their life to students, allows them to take a place in life, use all opportunities for self-realization. These opportunities are unique in their cultural and social aspects. In order to organize the development of masterpieces of ancient literature, it is necessary to interact with various sciences as an educational system of the younger generation. This may be the interaction of historical science and literature, or pedagogy and music. Modern society needs a person who is able to think independently, set new tasks for himself and society and find solutions to them, is ready for special individual and collective work, understands the impact of his actions on himself, other people and the world around him.

Keywords: Alma Kyraubaeva, literature of ancient times, national education, integration, teaching technology, quality of the nation, model.

Кумисбекова Ж.Н.^{1*}, Оразбаева Ф.Ш.¹

¹*Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан
e-mail: kumish@mail.ru*

ИНТЕГРАЦИЯ ЛИТЕРАТУРЫ ДРЕВНОСТИ И НАЦИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ В ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ А. КЫРАУБАЕВОЙ

Аннотация

По сей день, с тех пор, как человечество стало человеком, взрослые учили детей работать, чтобы подготовиться к взрослой жизни. На протяжении веков общества менялись, и все становилось сложнее. Также изменились знания и используемые виды работы, навыки и инструменты, необходимые для выполнения работы. Появилась технология обучения, способствующая изменению сложности, объема и содержания работы. Со временем меняется и мышление человека, у него есть свои плюсы и минусы, но такие профессора, как Алма Кыраубаева, не только описали изменение, но и предложили предпосылки для его подготовки. Основной целью современного образования, по мнению ученых-новаторов, является создание условий для интеллекту-

ального, духовно-нравственного, творческого, физического и профессионального развития человека, удовлетворения его образовательных потребностей и интересов. Образование, обеспечивающее знакомство ребенка с миром человеческих ценностей, формирующее положительный жизненный опыт, обращается к одному из важнейших инструментов как к древней литературе, составляющей ядро национального воспитания. В этой статье рассматривается интеграция древней литературы и национального воспитания на основе исследования профессора Алматы Кыраубаевой. В статье обсуждается интеграция научных и литературных знаний, которые способствуют повышению эффективности обучения в целом. Древняя литература как путь и практика народа повышает познавательную творческую активность подрастающего поколения. Древняя литература-это судьба народа, понимание которой открывает студентам смысл его жизни, позволяет им занять место в жизни, использовать все возможности для самореализации. Эти возможности уникальны своими культурными и социальными аспектами. Для организации освоения шедевров древней литературы необходимо взаимодействие различных наук как системы образования подрастающего поколения. Это может быть взаимодействие исторической науки и литературы или педагогики и музыки. Современному обществу нужен человек, способный мыслить самостоятельно, ставить перед собой и обществом новые задачи и находить их решения, готовый к особой индивидуальной и коллективной работе, понимающий влияние своих действий на себя, других людей и окружающий мир.

Ключевые слова: Алма Кыраубаева, литература древности, национальное воспитание, интеграция, технология обучения, качество нации, модель.

Кіріспе

«Оқу» және «оқыту» сөздерінің түбірі бір болғанымен процестік тұрғыдағы әрекеттік сипаттары әртекті. «Оқу үшін оқыту», «Оқу үшін оқу» немесе «Оқыту үшін оқу» әрекеттерінің қызметтік тұрғыдағы кез-келген жағдайында да «оқу» сөзі «шеберлікті игеру», «оқу дағдыларын дамыту», «оқу қабілетін ашу» дегенді білдіреді. Оқудың мәні және оқытудың құралы – мәтін. Біздің мақаламыздағы негізгі нысан ежелгі дәуір әдебиетін оқыту және оны ұлттық тәрбиемен интеграциялау, ал оны ежелгі дәуір әдебиетіндегі мәтіндерді транскрипциялау қабілетіне ие болған профессор Алма Мүтәліпқызының еңбектеріне жүгіне отырып ұсынамыз. Оқу мен ежелгі дәуір әдебиеті бір-біріне сәйкес келуі үшін әдеби шығармалар арқылы оқу дағдыларын жаттықтыру қажеттілігі орын алады. Осы жағдайды жақсы түсінген профессор Алма Қыраубаева жас ұрпақ бойына ұлттық тәрбиені сіңдіру үшін ежелгі дәуір әдебиетіндегі мәтіндерді органикалық тұрғыда түсіну және түсіндіру үшін қажет ойларды қамтитын, дағдылар мен стратегиялардың түрлерін анықтауға мүмкіндік беретін оқыту технологиясын ұсынды.

Ежелгі дәуір әдебиеті мәтіндегі бейнелі тілді белсенді қолдану, салыстыру, метафораны түсінуді оқушы өз бетімен оқу қабілетімен шектеле алмайды, мұнда жүйелі әрі тиімді интеграцияланған оқыту технологиясы қажет. Ежелгі дәуір әдебиетін транскрипцияға немесе түсінуге сілтеме жасай отырып оқытусыз игеру мүмкін емес, егер оны тіл, тарих, философия, дінтану, этнография, география сынды бірқатар пәндердің зерттеу нысандарымен қоса, халық тәжірибесі, яғни салт-дәстүр, әдет-ғұрып, наным-сенімдермен интеграцияласа оқу мен оқыту ұтымдылығы артар еді. Себебі ұлттық тәрбие сынды қалыптастыру жүйесі әмбебап және күрделі білімнің қомақты бір бөлігі - ежелгі дәуір әдебиеті сынды бай білім түсінігі және оны оқытудың барлық деңгейлеріндегі ұлттық тәрбиемен өзара әрекеттесуі болып табылады.

Ежелгі дәуір әдебиетін игерген жас ұрпақ уақыт өте келе кез-келген шығарманың түйінін шеше алады, әдеби шығармалармен өзара әрекеттесе алады. Нәтижесінде жас ұрпақ бойында моральдық даму байқала бастайды. Профессор Алма Қыраубаева пікірінше оқушылардың көпшілігі үшін олардың өмірінде оқу арқылы үйрену қабілеті тыңдау арқылы үйрену қабілетіне тең немесе жақын болатын уақыт болады. Осы уақытты дөп басып, оны аса тиімді пайдалану қажеттілігін айтады және соған шақырады. Бұл уақытты көрмей немесе сезбей қалу арқылы жас

ұрпақтың болашағына балта шабуға болатын, оның салдарларының қауіпті екенінде өз еңбектерінде баса айтып кеткен.

Мақалада филология ғылымдарының докторы, профессор Алма Қыраубаеваның ұлт сапасын арттыру, өз қолымызбен жарқын болашақты қалыптастыру сияқты үлкен және күрделі мәселеге деген көзқарасындағы оқыту технологиясының тарқатылуымен өзі зерттеген ежелгі әдебиеттің ұлттық тәрбиені қалыптастыруға оң әсері атап өтілді.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Профессор Алма Қыраубаеваның зерттеуі ел егеменділігін алып, енді бас көтеріп жатқан сындарлы шақтардан басталады. Ізденіс, инновацияларды енгізу, оқыту технологияларын дамыту сынды тынымсыз еңбектің нәтижесінде «Ұлттық мектеп» және «Сенім» бағдарламасы жарық көрді. Әр түрлі жағдайларға байланысты қысқа мерзім ғана қызмет еткен «ұлттық мектеп» жобасының инновациялық әлеуеті жалпы орта білім беру саласында таралды. Мысалы, орта білім беру мекемелеріне жаппай таратылған үзіліс кезіндегі қоңырау үнінің қазақтың кара домбырасымен тартылатын күмбірлеген күйге ауыстырылуы. Кеудесінде көмескі болса да жылуы бар әрбір қазақ баласы күмбірлеген күйдің үнін естіп шабыттанары анық. Содан соң, Алма Мүтәліпқызының басшылығымен әзірленген және ұлттық мектепте жүргізілген «Әлемтану», «Ежелгі әдебиет», «Ислам мәдениеті», «Елтану», «Әдеп», «Қыз және ұл бала әдебі» сабақтары еліміздің бірқатар мектептерінде жүргізіледі.

Оқыту технологиясын оқу процесіне интеграциялау оны атқарып жүрген ұстаздар үшін қиын міндет болып қала береді. Профессор Алма Қыраубаева және оның командасы бұл мәселені шешудің тәсілі ретінде технологияны дамытудың тұжырымдамалық әдісін қолданды. Мақалада ғалымның интеграциялық зерттеулерінен хабар беретін материалдар беріледі және ғалым зерттеулеріне сүйенген ежелгі дәуір әдебиетін оқыту мен ұлттық тәрбиемен интеграциялаудың құрылымдық-қызметтік үлгісі жасалынады. Сонымен қатар мақалада ежелгі дәуір әдебиетін оқытудағы А.Қыраубаева еңбектерінің орны мен рөлін теориялық-әдістемелік тұрғыдан бекіту және оның ұтымдылығын тәжірибе негізінде қорытындылау мақсаты көзделген.

Әдебиетке шолу

Әрбір пән мұғалімін немесе оқытушысын өзіндік белсенді ерік-жігерге ие, өзі жасаған дүниесінің игерілгенін қалайтын және оны игеру механизмдерін енгізуге және интеграциялауға құштар «дизайнер» деп атауға толық негіз бар. Профессор Алма Қыраубаева еңбектерінде оқытуды ұйымдастыру, оқыту және тәжірибе құралдарын пайдалану арқылы әртүрлі оқу әрекеттерін қолдау үшін технологиялық құралдардың кең ауқымын қолдануға дейінгі барлық тетіктер қамтылған. Материалдар орта білім беру саласымен қатар жоғары білім беру саласында да қолдануға, үйлестіруге және тиімді пайдалануға болады.

Қазіргі таңда оқыту технологиясын білім берумен интеграциялаудың перспективалы тәсілдерін іздеуге арналған көптеген әдебиеттер пайда болды. Бұл мақалада профессор Алма Мүтәліпқызы Қыраубаеваның ежелгі дәуір әдебиетін оқыту технологиясы мен оны ұлттық тәрбиемен интеграциялау бағытындағы ой-пікірлері негізге алынды.

Әділеттілікке бағытталған Жаңа Қазақстанды бірігіп құру стратегиялық мақсатына бекінген елімізді қолдау үшін ең алдымен ұлт сапасын арттыру қажет, оның басты қозғаушы күші – ұлттық тәрбие. Мақалада әдебиеттану пәні оқытушыларының немесе мұғалімдерінің оқыту технологиясындағы ежелгі дәуір әдебиеті мен ұлттық тәрбиенің интеграциясы бойынша профессор Алма Қыраубаеваның зерттеулері мен тәжірибесіне ықпал еткен факторларды анықтау, жалпылау және бағалау үшін жүйелі шолу әдісі қолданылды. Шолудың шынайылығы мен қайталанбастығын қамтамасыз ету үшін жүйелі шолу мен мета талдауға қолайлы құрылымдық-қызметтік үлгісі жасалынды және оған ғалымның еңбектерінен жинақталған элементтер пайдаланылды.

Зерттеу нәтижелері және талқылау

Ұстаздық – өмірлік капитал, таусылмайтын инвестиция, мәңгілік позитив. Филология ғылымдарының докторы, профессор, "Сенім" бағдарламасы мен "Ұлттық мектеп" идеясының

авторы, негізін қалаушы, ежелгі дәуір әдебиетін зерттеуші, ұлағатты ұстаз Алма Мүтәліпқызы Қыраубаеваның оқыту технологиясындағы лейтмотив - ұлт сапасын көтеру. Ұлт сапасын көтерудің көптеген факторлары бар, соның бірі – жас ұрпаққа дұрыс тәрбие мен білім беру. Алма Мүтәліпқызы осы саланы зерттеген ғалым ретінде ұлттық тәрбиеге және оның негізін қалайтын ежелгі дәуір әдебиетін игеруге аса ден қояды.

Ежелгі дәуір әдебиеті - бұл тарихи мұра, яғни ол тек бір халыққа ғана тиесілі бола алмайды. Ол сол тарихи дәуірлердің тарихи көрінісін туыстас, байырғы, жерлес елдермен және ортақ, іргелес және озық шыққан халықтармен бөлісу арқылы пайда болады. Бірнеше ірі тарихи-мәдени контекстердің симбиотикалық байланысын қоса игеру мүмкіндігін беретін ежелгі дәуір әдебиетін оқытудың бұл бір басымдылығы. Сонымен қатар, ежелгі әдебиетке жататын шығармалар тек бір тілде немесе тек бір түпнұсқада ғана болмайды. Сол кездегі түпнұсқа туындыларды аударған немесе көшірмелеген адамдар да тегін болмады, олар да сол аудармалардың арқасында халыққа танымал болды, көпшілігі түпнұсқа авторларының шәкірті ретінде өз туындыларын жазды. Бұл да ежелгі дәуір әдебиетін оқытудың тағы да бір басымдылығы. Алма Қыраубаеваның «Ежелгі дәуір әдебиеті» кітабында парсы-тәжік әдебиетінің ұлы ақыны Сағдидың «Гүлстан» (Гүл бағы) атты шығармасын 1391 жылы аударып «Гүлстан би-т-түрки» деп атаған Сәйф Сарайи туралы өмірбаяндық дерек келтіреді. Онда «кітап тікелей аударма тәсілмен емес, «нәзира» (жауап) еткен ақындармен шеберлік жарысы әдіс арқылы жазылған. Сәйф Сарайидің өз жанынан қосқан, өзгерткен жерлері көп» (Қыраубаева А., 1991: 265) деген мағлұмат бар. Кейіннен аудармашы «Суһанл мен Күлдірсін» дастанын жазған екен.

Ғалым А. Исмақова профессор Алма Қыраубаеваның XIII-XIV ғғ. түркітөктес халықтар әдебиеті жәдігерлері және оның тууына әсер еткен тарихи-әлеуметтік жағдайларды, XIX-XX ғғ. басында ауызша, жазбаша әдебиетте жалғасқан нәзира үлгілерін қарастырғаны туралы жазады (Исмақова А., 2012: 76). Жалпы тарихтан, әдебиет тарихынан және орта ғасырлық мұсылмандық философиядан белгілі Алтын Орда тұсында араб-парсы тілдері түркі халықтары арасында басымдылық беріп, түркі тілінің беделі түсіп, қолданыс аясы тарыла бастады. Мұндай тығырықтан шығудың құралы ретінде «нәзирагөйлік» немесе «нәзира» ағымы қызмет етті. Профессор Алма Қыраубаева өзінің докторлық диссертациясында нәзирагөйліктің түркі халықтарына тигізген зор ықпалымен соның нәтижесінде орын алған рухани өзгерістер туралы жазды. Ғалым нәзира дәстүрінің негізін қалаушылар ретінде Әли, Дүрбек, Құтфа, Сәйф сынды Алтын Орданың ақындарын атай келе пайғамбарымыз Мұхаммед (с.ғ.с.) өзі сахабаларына «Жүсіп пен Зылиха» туралы хикаяны алғаш рет нәзирагөйлік дәстүрмен, яғни көркем тілмен, рухани құндылықтарының басымдылығымен әңгімелеп бергендігі туралы пікір білдірген (Қыраубаева А., дисс., 1997).

Сонымен «нәзирагөйлік ағымы», «нәзира дәстүрі» деген атаулардағы «нәзира» - арабтың «нәзират» - жауап, ұқсату мағыналарын беретін сөздің аудармасы. Мұсылмандық шығыс поэзиясындағы орта ғасырларда қалыптасқан үрдіс және белгілі бір ақынның өзіне дейінгі классикалық шығармаға жауап қатуы түрінде өнер сынасу, өлең жарыстыру мақсатында пайда болған. Жыр бәйгесіне тәуекел еткен шайыр бұрыннан мәлім шиырдан жаңадан жол іздеуге, өзі өнеге тұтып отырған дастанның тақырыбын, өлең өлшемін, көркемдеу өрімін пайдаланып, ілкі туындыдан асып кетпесе де, жетеғабыл түсетін, өзіндік бояуы, реңі бар шығарма жазуы тиіс. Бұл – ежелгі өнер иесі үшін ақындық кәмілет белгісі (Нәби Ә., 2007: 16).

Тіпті заңғар жазушы Мұхтар Әуезовтің өзі «нәзира» дәстүріне «...бір тақырыптың әр ақында қайталауы еш уақытта аударма деп танылуы керек емес. Ол өзінше бір қайта жырлау, тыңнан толғау немесе ақындық шабыт-шалым сынасып, жылмен жарысу есепті бір салт еді. Шығыс поэзиясы бұл салтты заңды деп біліп, осы дәстүрге «нәзира», «нәзирагөйлік» деп атау да берген» деген анықтама берген. Бұл анықтамаға шығыс, орыс классиктерінің шығармаларын қазақша тәржімалауға көп көңіл бөлген Шәкәрімді айтуға болады. «Ләйлі-Мәжнүн» дастаны бүгінгі қалыптасқан мағынада аударма емес, шығыс әдебиеттерінде кеңінен тараған нәзира дәстүрі

негізінде белгілі сюжетті өзінше баяндаған шығарма. Шәкәрімнің «ЛәйліМәжнүн» дастанын кезінде нәзирагөйлік дәстүрі бойынша жазылған қазақ поэзиясының төл туындысы деген пікірді М.Әуезов 1922–1923 жылдары Ташкентте шығатын «Шолпан» журналында жариялаған (Теміржанова Г., 2016: 144).

Әдебиет – күрделі, динамикалық, ерекше сезімталдықты талап ететін жанды құбылыс. Ол өзі өмір сүрген ортаның тынысын, жаңғырығын ала жүріп ғасырлар бойы адамзатқа тынымсыз қызмет көрсетеді. Уақыт өткен сайын ол өз ерекшелігін танытатын оқиғалар, құбылыстар, мысалдармен үйлесе отырып, уақыт призмасы арқылы сәулеленіп, тың деректермен толысып, өз арнасын кеңейте береді. Бастапқыда әдебиеттің бір қыры, тақырыптың бір тарауы болған ой-пікірдің кеңейіп, жеке тақырып ретінде талдана бастауы да мазмұнын өсіріп, ұлғаю мүмкіндігін өрістетеді. Әр мәселе бойынша талдау, талқылау, сұрақ тудырған тұстарын зерделеу, зерттеу аясын кеңейте түседі. Зерттеулер негізінде қордаланған мәселелердің өз шешімін тауып, ғылымда жаңа бағыттар орын алатынына біздің адамзат мәдениетінің қалыптасуын, әдебиеттің дамуын немесе әдебиетті кезеңдерге бөліп қарастыру негізінде сан мәрте көз жеткізгеніміз де ақиқат. Ал осы мұраларды оқыту, оның өзіне тән ерекшелігін қарастыру және ғасырларға кететін білім арнасын зерттеу – еліміздің ғылымын дамытатын, адамзат өркениетіне үн қосатын ауқымы мен аясы кең мәселелер. Білім берудегі ірі және іргелі қадамдар (Айтенова Д., 2003: 33).

Бізге келіп жеткен ежелгі әдебиет туындылары әртүрлі тілдерде болғандықтан олар бірнеше уақыт шкаласында жұмыс істейді. Бұл тұста сол туындыларды жинақтаушы және аударма-лаушы, жалпы айтқанда үйлестіруші рөлі аса маңызды деген болжам бар. Адамдар лингвистикалық тұрғыдан үйлестіріп қана қоймайды олардың әрекеттері немесе онтогенезі де осындай үйлестіруге дайындалады, демек «жақсы үйлестіру» үшін құрылымдарды таңдау барлық кезеңдерде де өзекті болып табылады (Raczaszek-Leonardi J., 2012)

Профессор Алма Қыраубаеваның пікірінше ежелгі дәуір әдебиеті – ұлттық тәрбие берудің, өз ұлтын танытудың қуатты құралы, ал оны беретін мұғалімдер мен оқытушылар тұрақты білім берудің маңызды жеткізушілері болып табылады. Әдебиет пәнін беретін мұғалім тіпті дәуірлер арасын жалғаушы, трансформатор. Ол жылдам дамып келе жатқан технологияларға тез бейімделіп ғана қоймай ежелгі дәуір әдебиеті туындыларын ұлттық тәрбиемен ұштастыруы, интеграциялауы қажет. Оқыту процесіндегі технологияларды интеграциялау ең алдымен мұғалімдердің тәжірибесін зерттеуден басталады. Алма Мүтәліпқызы жүргізген инновациялық зерттеу нәтижелері «Пәнді оқытудағы заманауи ізденістер: технология және жаңашылдық» атты оқу құралына топтастырылды. Онда ғалым инновациялық процестің дамуына ықпал ететін екі факторды атайды:

- Объективті фактор - инновациялық қызметті дамытуға ықпал ететін жағдайлар жасау ескеріледі;

- Субъективті фактор - инновациялық процестің субъектісімен байланысты екендігіне назар аударылды (инновациялық процестің субъектілері-педагогтар, ғалымдар, педагогтар және инновациялық бағыттағы білім беру саласының қызметкерлері. Сабақтың қызықты өтуі мұғалімнің үнемі ізденуіне, ұтымды әдіс-тәсілдерді қолдануына, оқыту әдістемесін жаңартып отыруына байланысты. Осыны жақсы түсінген ұстаздар білім беру саласында инновациялық технологиялардың қолданылуын ерекше құлшыныспен қарсы алды. Өз ізденістеріне, тәжірибелеріне енгізіп, шеберлік алаңының өрісін кеңейтті (Қыраубаева А., 2020: 10). Алма Мүтәліпқызы және оның шәкірттері зерттеген оқыту технологиялары интеграциялауға қатысты мұғалімдерге бағытталған ұстанымға ие болды және мұғалімдердің технологияларды интеграциялауды бастауының ең маңызды себептері білім берудегі сапаны іздеу болды.

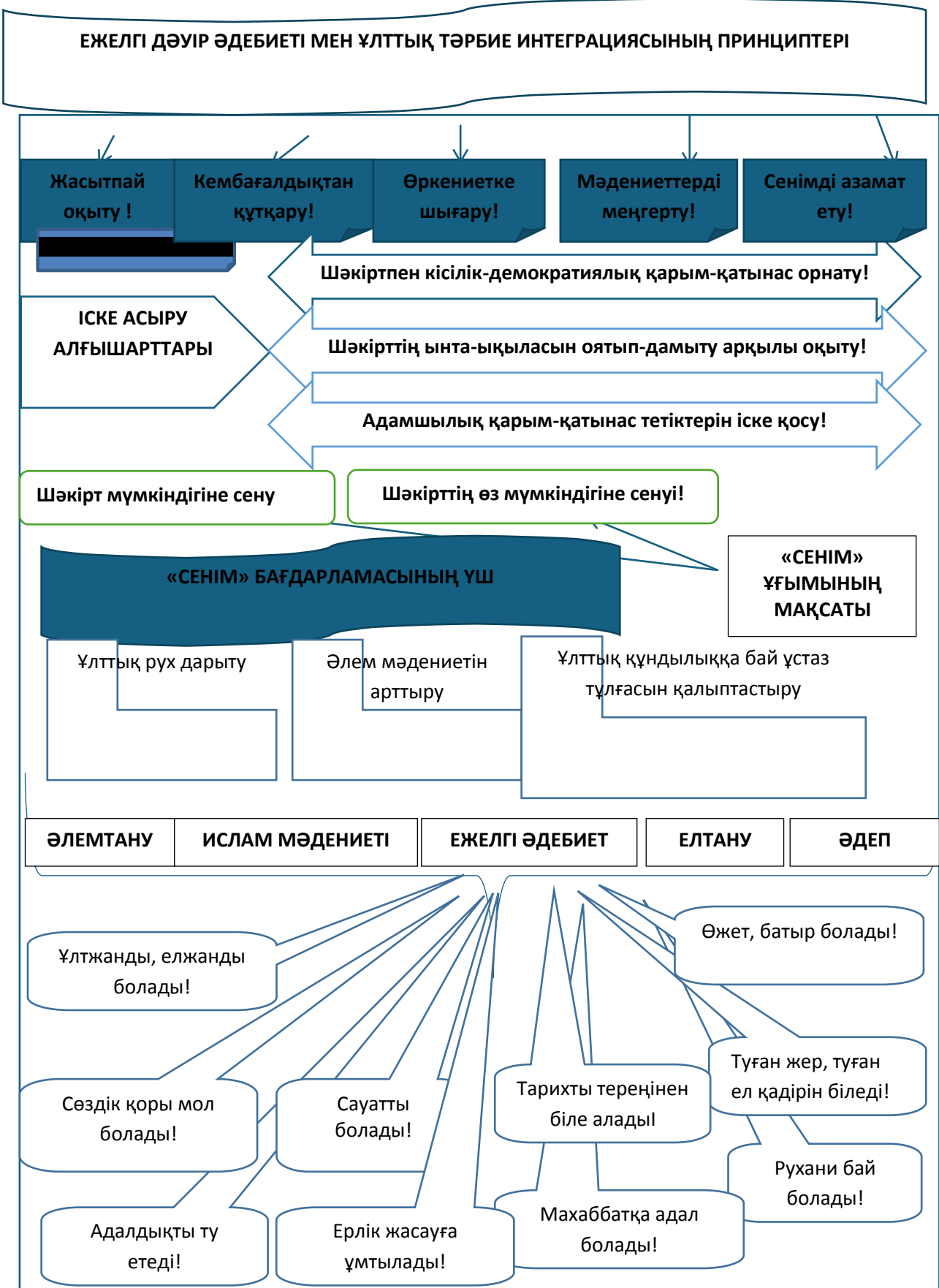
Қазақ халқының болашағы жарқын болуы үшін ең алдымен сапалы білім керек деген қазақ зиялылары көп болды. XIX ғасырдың аяғы және XX ғасыр басы қазақ ұлттың не тарих сахнасынан мәңгіге жойылып кетуіне, не болашағы жарқын халық боп қалыптасуына себеп болған аралық кезең. Алаш асылдарының озық ойлылығының дәлелі сол олар азаттық рухын XX ғасыр басында ақ қалыптастыра алды. Сол кездегі «Қазақ», «Айқап», «Жас Түркістан» сынды басылымдар тәуелсіздік идеясын көтеріп, бүкіл түркі жұртының азаттығы үшін күрескен. Алаш қайраткерлері қазақ халқының еркін ойлау үшін әртүрлі күрес жолдарын қарастырды. Олардың ең пәрмендісі – халықты сауаттандыру, білімін көтеріп, мәдениет аясын кеңейту арқылы еркін ойлау биігіне жеткізу. Бұл турасында Халел Досмұханбетов «олар шын азаттықты білім берді» деп жазды. Олар әртүрлі ғылым салаларынан сауатты оқулықтар жазды. Атап айтсақ, Ахмет Байтұрсынов «Әліппе», «Тіл құрал», Міржақып Дулатов «Есеп құрал», Сұлтанбек Қожанов «Арифметика», Халел Досмұхамедов «Жануарлар жайынан», Табиғаттану», Иса Токтыбаев «Жағырафия сөзі», Мағжан Жұмабаев «Педагогика», Әбубәкір Диваев «Қарақыпшақ Қобыланды», «Нароғлы Шора», «Бекет Батыр», «Қамбар батыр», «Шора батыр», «Мырза Едіге батыр», «Алпамыс батыр» - барлығы жеті кітап, оған қоса термелер жинағын дайындап шығарған. 1913 жылы «Қазақ» газетінде Міржақып Дулатұлы: «Заман талас-тартысқа айналды. Қара күніне қайғырмай қамсыз жатқан қазақ болмаса ұшқан құс, жүтірген аңның бәрі де тіршілік жабдығында. Жағаласпай, жармаспай, ешкім қатардан орын бермейді. Басқалармен тізерлесуге, тартысуға, жарысуға оқу-білім керек. Надан жұрт оқымысты-білімді жұртпен қатар тіршілік ете алмайды. Жалғыз сүйеніш, жалғыз үміт - оқуда. Теңдікке жетсек те, жұрттығымызды сақтасақ та, дүниеден сыбағалы орнымызды алсақ та, бір ғана оқудың арқасында аламыз. Жақсылыққа бастайтын жарық жұлдыз – оқу. Надан жұрттық күні қараң, келешегі тұман» - деп жазды. Алаш қайраткерлерінің бұл бағыттағы іс-әрекеті кеңес үкіметі тарапынан елеусіз қалмады, барлық қайраткерлер түгелдей репрессияланды, түбірімен жойылды. Алаш қозғалысына ғалым Мәмбет Қойгелдиев: «Алаш қозғалысы бастапқы кезеңде ұлт оқығандарының, яғни интеллектуалдар қозғалысы ретінде өмірге келді. Ал олардың қызметіндегі үйлесімділік және сол арқылы заман сұранысына байланысты берілген жауап бұл азаттық идеологиясын қалыптастыру қызметі еді» (Қойгелдиев М., 2022) деген баға берді.

Ұлт сапасы білім сапасында екенін жақсы білген алаш арыстарының бірі, өзінің 43-ақ жыл қысқа ғұмырында әмбебап ғалым атанған – Тельжан Шонанұлы. Ұлы қайраткер өзге асылдардай қалың қазақтың қамын жеп, күйін күйттеді. Халқына адал қызмет етті. Көрнекті қайраткер тіл білімін ұйымдастырушы, ғалым. Жоғары білімді ол орыс, қырғыз, қазақ тілдерін еркін меңгерген. Тельжан Шонанұлы жастарды білім мен ғылымға үндеген бірегей азаматтардың бірі. Өзі жоғары білім алған соң, тәлімгер Тоқырауын болысындағы ауылдарды аралап, жастарға білім береді. Хат танымайтындардың сауатын ашып, сауабы мол істің қожайынына айналады. Жарқын тұлғаның есімі құлаққа таныс болғанымен, оның Алаш қайраткеріне қалай айналғанынан көп адам бейхабар. Жалынды жас өрендерді жақсылыққа шақырып, тағылымды тәрбиелеп жүрген Тельжан Шонанұлының ұйымдастырушылық қабілеті мен біліктілігі дүйім жұрт арасында тез таралады. Осылайша, ол 1917 жылы I Жалпықазақ съезіне шақырылады. (Есқалиев С., 2014). Зиялы қауым бас қосқан бұл алқалы жиыннан кейін қажырлы қайраткер Алашорданың білім комиссиясының комиссия мүшесі болып тағайындалады. Түрлі ірі жиындарда сөз сөйлеп, таныла бастайды. Білімпаз ғалым қазақ өлкесін зерттеу қоғамдық жұмысына етене араласқан. Қазақ мемлекеттік педагогика институтын экстерн жүйесімен тәмәмдап, сол жерде сабақ береді. Қара шаңырақ Қазақ мемлекеттік университетінде де 1934 жылы доцент болып жұмыс істейді. Ғалым жазған «Сауаттан», «Жаңалық», «Тіл дамыту», «Оқу құралы», «Қазақ тілі», «Жаңа арна», «Бастауыш мектептеріндегі қазақ тілінің әдістемесі», «Шала сауатты

ересектер үшін оқу құралы», «Орыстар үшін қазақша әліппе», «Қазақ тілінің оқу құралы», «Учебник казахского языка для взрослых» т.б. еңбектер халқымыздың сауатты болуына, дүниені тануына көп ықпал етті. Оның емле, әліпби, терминология жүйесі бойынша жариялаған жұмыстары сол кезде одақ көлемінде түріктанушылар тарапынан лайықты бағасын алды. Қайраткер әдебиет мәселесінде зерделеп отырды. «Абай кітабын бастыру керек», «А. Байтұрсынов», «Сәкеннің тілі туралы», «Бейімбет «От басында» атты мақалаларында руханияттың өзекті қырларын сөз етті. Қайраткердің саяси-тари хи білік дәрежесін көрсететін іргелі еңбегі – 1926 жылы жарық көрген «Қазақ жері мәселесінің тарихы» атты зерттеуі. Педагогтың жазған еңбектеріне ғана қарап оның дара әрі дана тұлға екенін түсінуге болады (Мектептегі А., 2018: 145, 149). Осындай ұлт қамын ойлаған азаматтардың ізін жалғаған Алма Мүтәліпқызы өзі зерттеген ежелгі дәуір әдебиетін ұлттық тәрбиемен жалғағысы келді. Ол ұлттық тәрбиенің бастауы сол ежелгі әдебиет дәуірінің туындыларында екенін жақсы білді, сондықтанда оларды жинақтап, аудармалап, назирагөйлікпен көпшілік назарына ұсынды. Алайда бүгінде білім беруші мен білім алушы арасындағы қарым-қатынас деңгейі, техникасы мен технологиясы өзгерді. Бұл туралы А.Қыраубаева былай дейді: «Сабақтағы ақпараттық әдістің күні өткен. Шәкіртке болған жайдың жиынтығын айтып берумен қанағаттанбай, білімді қайдан, қалай тауып алатынын ұқтырып, өмірлік мәселелерге көзқарасын қалыптастыру керек» (Қыраубаева А., 2020: 39).

Ежелгі дәуір әдебиетін зерттеп, материалдарды жинақтап, аударып, ұсынып ғана қоймай, оны оқытудағы маңыздылықтарды үнемі ескеріп отырған ғалымның оқыту технологиясы бай. Оған Алма Мүтәліпқызының жасаған, сынап көрген және жақсы нәтиже алған «Сенім» бағдарламасы дәлел бола алады. Алма Мүтәліпқызының шәкірті Айсұлу Қасымбектің бір естелігінде былай делінеді: «1996 жылғы «Қазақстан мектебі» журналының №4 санында «Қазақ баласы өжет болсын, білімді болсын деп...» атты Алматы облыстық мамандар кәсібін дамыту институтының директоры Т.Баймолдаев пен Алматы облыстық мамандар кәсібін дамыту институтының педагогикалық технология және инновация кабинетінің меңгерушісі Ж.Нұрсәлімованың алғы сөзімен Алма бибінің «Сенім» бағдарламасы жарық көрді. Бұл ұстаздар қауымы арасында талқыланып, оң баға ие болғаны жөнінде Алматы қаласы мектептерінде, Балқаш ауданы, Ұйғыр ауданы ұстаздарымен кездесулерде пікіралмасуларда хабардар болдық. Шығармашылыққа жаны құмар мектеп ұжымдары бастаманы негізге алып, кейінде Батыс Қазақстан облысында жалғасын тапқаны жөнінде Алма апай қуанышпен хабарлаған» (Мәтбек Н., 2012: 179). Өмірхан Әбдиманұлы «Сенім» бағдарламасының үш тағаны туралы үш үзік үзінді келтіреді: «Шәкірттің кемшілігін көргіш болсаң, ықыласын өшіресің. Жеңілісін емес, жеңісін ізде»; «Сабақтың мақсаты – баланың басқаға ұқсамайтын қасиетін аша білу»; «Ұстаз қызметінің мақсаты – өз пәнін үйретуден тереңіректе, ол – адамды қалыптастырушы адам» (Әбдиманұлы Ө., 2012: 70). «Алма апай» атты жинақта жарық көрген Алам Мүтәліпқызының әріптестері мен шәкірттерінің естеліктерінен профессор А.Қыраубаеваның ереке оқыту технологиясының шын мәнінде өзінің лайықты бағасын алмағанын білуге болады.

Сол ғылыми жүйеленген оқыту технологиясын ұлттық тәрбиемен интеграциялау нәтижесінде төмендегідей құрылымдық-қызметтік үлгісі жасалынды.

Сурет – I. А. Қыраубаеваның оқыту технологиясының үлгісі

Қорытынды

Ежелгі дәуір әдебиеті – қазақ мәдениетінің мәнін бейнелеу, негізгі болмысын ашу. Бүтін бір халықтың тынысын тану, терең тамырынан нәр алу үшін ежелгі әдебиетті, мәдениетті оқытуға үлкен мән берілуі керек. Қазіргі уақытта жоғарғы оқу орындарындағы оқыту процесі мен орта білім беру саласында ежелгі дәуір әдебиетін оқыту мәселесінде көптеген проблемалар бар. Атап айтсақ, оқытудың оңтайлы режимінің болмауы, студенттердің немесе оқушылардың ежелгі әдебиетті зерттеуге деген қызығушылығының төмендігі, тартымдылық тетіктерінің болмауы, кәсіби біліктіліктің жетіспеушілігі, ұлт сапасын көтерудің стратегиялық маңыздылығының кемшін болуы т.б.. Аталынған және аталынбаған проблемаларды негізге ала отырып тұрақты реформалауға ықпал етуі тиіс мақсатты шешімдерін ұсынуға әрекет еткен профессор Алма Қыраубаева ежелгі дәуір әдебиетіне маманданған студенттердің тиісті әдеби сауаттылығы мен мәдениетінің, эстетикалық және бағалау қабілеттерінің, азаматтық позициясының және патриоттық сезімінің, жалпы ұлтжандылығының жоғары болатындығына ерекше басымдылық берген.

Кез-келген әдеби шығарма әдебиет тарихынан тұратыны хаһ. Әлем халықтарының арасында саналарына сіңірілген «5000 жылдық даму тарихы бар Қытай» деген тәмсіл бар. Осы тұста филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, ақын, аудармашы, қытайтанушы ғалым Дүкен Мәсімханұлының «Біз «қытай» деп жүрген халық өздерін «ханьзу» дейді. Бұл «хань ұлты, хань жұрты, хань халқы» деген мағынаны береді. Бұл атау қытай тарихындағы Хань патшалығы (б.з.б. 202 ж. құрылып, б.з. 220 жылы жойылған) тұсында берілді. Соған қарамастан, қытай жерінде болған арғы-бергі хандықтар мен өркениеттердің бәрін қытайға меншіктелген. Оқулықтарда біздің тарихымыз арысы 2000 жылмен шектеледі, алайда NASA ғалымдары мен тайвандық қытай ғалымдары мойындаған мәлімет бойынша және 2013-ші жылы NASA-ның ақпараттық құралдары жариялаған материалдарына жүгіне отырып біздің тарихымыз 8000 жылды құрайды деп айта аламыз. Ғалымдар спутниктік картадан қарағанда қазақ жерінен 8000 жыл бұрын пайда болған «накас сызықтарын», 46-ы бес жұлдызды шеңбер, 260-тан астам белгілердің суреттерін, оның ішінде ағаш және топырақтан құйылып жасалған, табиғи апаттық жағдайларға төзімді, биіктігі – 3 метр, ал ені 1,8 метр 110 топырақ төбе дөңгелек немесе төрт бұрышты белгілер және ағылшын тілінде «X» әріпіне ұқсас келген белгілерді байқаған. Төбелердің пошымы бір-біріне өте ұқсас, кейбір сызықтардың бір-біріне сәйкес келген. Әрбір сызықтардың ұзындығы және ені 200 метр. Үш бұрыш, төрт бұрыш, бес жұлдызды бұрыштардың сызықтары дәлме-дәл кескінделген. 8000 жыл бұрын ауыр техника құралдары мүлдем болмаған жағдайда, осы сызықтарды қалай дәлме-дәл кескіндегенін ғалымдар да түсіндіріп айта алмай отыр. Қазақ даласындағы аспаннан байқалған алып «құрылыс» үлкендігі мен тарихы, мән-мағынасы жағынан Ұлы Қытай қабырғасы мен Мысыр пирамидаларын жолға тастап кететін көрінеді» (Мәсімханұлы, 2016).

Мұндай терең тарихты тек біліп ғана қоймай оны әлем халықтарына тарату және сіндіру үшін тарихшылармен қатар әдебиетшілерде үлкен күш жұмсауы тиіс. Сондықтанда ежелгі дәуір әдебиеті сынды метабілімді түсіндіру және талдау, игеру және сіндіру, жаңа заманмен сабақтасыра отырып пайдалану және келесі ұрпаққа жаңа механизмді мұралау. Мұндай келелі әрекеттердің барлығы білім алушылардың ежелгі әдеби сауаттылығын тиімді бекітуді қолға алудан басталуы қажет.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. *Ежелгі дәуір әдебиеті. Жоғары оқу орындары филология факультеттері студенттеріне арналған хрестоматиялық оқу құралы (Құрастырған және өмірбаяндық деректерді жазған А.Қыраубаева, филология ғылымдарының кандидаты), Алматы, Ана тілі, 1991. – 280 бет.*
2. *Қыраубаева А. Қазақ әдебиетіндегі шығыстық қисса-дастандардың түп-төркіні мен қалыптасуы: филол. ғыл. д-ры. дис. – Алматы, 1997. – 180 б.*
3. *Нәби Ә.Ж. Қазақ әдебиетіндегі Зар заман мен назирагөйлік дәстүр. Диссер. 2007. - 50 б.*

4. Теміржанова Г.К. Ш.Құдайбердиевтің «Ләйлі-Мәжнүн» дастанындағы шығыс сарыны // *Инновациялық Еуразия университетінің Хабаршысы. № 4 (64) 2016. – 144-146 б.*
5. Rączaszek-Leonardi J. Types of integration in a theory of language // *Psychology of Language and Communication 2012, Vol. 16, No. 2. DOI: 10.2478/v10057-012-0007-7*
6. Айтенова Д., Ченгел Х.К., Турсуманова Ф., Исакулова М. Қарахан дәуірі әдебиетін оқытудың өзекті мәселелер // *Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы. № 1 (401). 2023. – 29-40 бб.*
7. Қыраубаева А. Пәнді оқытудағы заманауи ізденістер: технология және жаңашылдық: оқу құралы /А. Қыраубаева, А. Қасымбек, Н. Мәтбек. – Алматы: Қазақ университеті, 2020. – 378 б.
8. Қойгелдиев М. Ағартушылықтан басталған қозғалыс. 02.02.2022. <https://bugin.kz/>
9. Есқалиев С. Ұлт намысын биік ұстаған тұлға // *Ана тілі газеті. 2014. - 15 б.*
10. Мектептегі А., Қуанышова Л.Қ. Тельжан Шонанұлы – ұлт жанашыры, әмбебап ғалым // *ҚазҰУ Хабаршысы. Журналистика сериясы. No1 (47). 2018. – 144-150.*
11. *Алма апай: естеліктер жинағы. Толықтырылып, 2-басылуы / Баспаға дайындағандар: Н.Мәтбек, Г.Асқарова. – Алматы: Өнер, 2012. – 450 б.*
12. Мәсімханұлы Д. Қазақтың 8 мың жылдық тарихы бар. *Жас қазақ газеті. 08.10.2016. <https://jasqazaq.kz/2016/10/07>*

References:

1. Ezhelgi dauir adebieti (1991) [Literature of antiquity]. Zhoqary oқu oryndary filologija fakul'teteri studentterine arnalqan hrestomatijalyq oқu qyraly (Qyrastyrqan zhane amirbajandyk derekterdi zhazqan A. Qyraubaeva, filologija gylymdarynyn kandidaty), Almaty, Ana tili. – 280 bet.
2. Kyraubaeva A. (1997) Kazak adebietindegi shygystyk kissa-dastandardyn typ-torkini men kalyptasuy [The origin and formation of eastern Kisa-sagas in Kazakh literature]: filol. gyl. d-ry. dis. – Almaty. – 180 b.
3. Nabi A.Zh. (2007) Qazaq adebietindegi Zar zaman men naziragojlik dastyr [Zar Zaman and naziragoy tradition in Kazakh literature]. Disser. - 50 b.
4. Temirzhanova G.K. (2016) Sh.Kudajberdievtin «Lajli-Mazhnyn» dastanyndagy shygys saryny [Sh. Kudaiberdiev's poem "Leili-Majnun"] // *Innovacijalyq Eurazija universitetinin Habarshysy. № 4 (64). – 144-146 b.*
5. Rączaszek-Leonardi J. (2012) Types of integration in a theory of language // *Psychology of Language and Communication, Vol. 16, No. 2. DOI: 10.2478/v10057-012-0007-7*
6. Ajtenova D., Chengel H.K., Tursumanova F., Isakulova M. (2003) Karahan dauiri adebietin okytudyn ozekti maseleler [Actual problems of teaching literature of the karakhan era]. // *Kazakstan Respublikasynyn Yltyk qylym akademijasynyn Habarshysy. № 1 (401). – 29-40 bb.*
7. Kyraubaeva A. (2020) Pandi okytudagy zamanaui izdenister: tehnologija zhane zhanashyldyq kalyptasuy [Modern research in teaching the discipline: Technology and innovation]: oқu quraly /A. Kyraubaeva, A. Kasymbek, N. Mәtбек. – Almaty: Kazak universiteti. – 378 b.
8. Kojgeldiev M. Agartushylyqtan bastalqan kozgalys [Movement that began with the Enlightenment]. 02.02.2022. <https://bugin.kz/>
9. Esqaliev S. (2014) [A person who holds the honor of the nation high]. Ult namysyn biik ustagan tulqa // *Ana tili gazetі. - 15 b.*
10. Mekteptegi A., Kuanyshova L.K. (2018) Tel'zhan Shonanuly – ult zhanashyry, ambebap galym [Telzhan Shonan - national sympathizer, universal scientist] // *KazUU Habarshysy. Zhurnalistika serijasy. No1 (47).– 144-150.*
11. *Alma apaj: estelikter zhinaqy (2012) [Aunt alma: a collection of memories]. Tolyktyrylyp, 2-basylyu / Baspaqa dajyndaqandar: N.Mәtбек, G.Askarova. – Almaty: Oner. – 450 b.*
12. Masimhanuly D. Qazaqtyn 8 myn zhyldyk tarihy bar [The Kazakh has 8 thousand years of history]. Zhas qazaq gazetі. 08.10.2016. <https://jasqazaq.kz/2016/10/07>

БІЗДІҢ АВТОРЛАР

Алпысбаева Саулет Тасыбековна – Абылай хан атындағы Халықаралық қатынастар және Әлем тілдер Университеті, ф.ғ.м., аға оқытушы, saulet.alpysbayeva@gmail.com

Бержан Әлима Өтеғұлқызы – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Филология институты, «Шетел тілі: екі шетел тілі» мамандығының магистранты, berzhan.alima@gmail.com

Аяпова Таңат Танірбердіқызы – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Филология институты, филология ғылымдарының докторы, профессор, ayapova@mail.ru

Закирова А.С. – Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті,

Майгельдиева Ш.М. – Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті,

Жанбершиева Улжан Нахатовна – Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, филология ғылымдарының кандидаты, профессор

Демченко Лариса Николаевна – С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті, филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Өскемен қ., Қазақстан, e-mail: dln1968@bk.ru

Ананьева Светлана Викторовна – М.О. Әуезов ат. Әдебиет және өнер институты, халықаралық байланыс және әлем әдебиеті бөлімінің меңгерушісі, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, Алматы, Қазақстан, e-mail: svananyeva@gmail.com

Ибраева Жанарка Бакибаевна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, igb1006@mail.ru

Ломова Елена Александровна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, elena_lomova@mail.ru

Серикова Самал Каиржановна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, PhD, қауымд. проф. м.а., samalserikova@mail.ru

Массимо Маурицио – Турин университеті, профессор, әдебиеттанушы, славист, аудармашы, Италия

Альжанова Айсулу Адильбековна – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Филология факультеті, «Шетел тілі: екі шет тілі» мамандығының магистранты, Алматы, Қазақстан, aalzhanova2787@gmail.com

Мухатбек Арайлым Мухтарқызы – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Филология факультеті, «Шетел тілі: екі шет тілі» мамандығының магистранты, Алматы, Қазақстан, mukhatbekova77@gmail.com

Кузембекова Жанна Жалайыровна – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Филология факультеті, PhD, доцент м.а., Алматы, Қазақстан, Zhanna_22@list.ru

Зулавдунова Феруза Бахитжанқызы – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, түркология және тіл теориясы кафедрасының магистранты, Алматы, Қазақстан, e-mail: zulavdunova@mail.ru

Камзина Айман Ариповна – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, түркология және тіл теориясы кафедрасының аға оқытушысы, Алматы, Қазақстан, kamzina_aiman_67@mail.ru

Кумисбекова Ж.Н. – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, kumiszh@mail.ru

Оразбаева Ф.Ш. – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, педагогика ғылымдарының докторы, профессор

Мусатаева Манат Шаяхметовна – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, филология ғылымдарының докторы, профессор, mussatayeva@mail.ru

Дюсенова Д.С. – Халықаралық ақпараттық технологиялар университеті, сениор-лектор, diduseno-va@gmail.com

Омарова Мөлдір Дауренбекқызы – Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, магистрант, Астана, Қазақстан, moldir.majit@mail.ru

Нұржанова Жайнаш Джумахметовна – Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент м.а., Астана, Қазақстан, znur73@mail.ru

Таирова Назгуль Абаевна – Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы, филология ғылымдарының кандидаты, доцент, nazgul_t@mail.ru

Айтқулова Жаныл Бокеевна – Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы, доцент, j_bokeevna@mail.ru

Джубанова Гульнара Джулашевна – Алматы Менеджмент Университеті, педагогика ғылымдарының магистрі, аға оқытушы, dgd000@mail.ru

НАШИ АВТОРЫ

Алпысбаева Саулет Тасыбековна – Казахский Университет Международных отношений и Мировых языков им.Абылай Хана, м.ф.н., ст.преподаватель, saulet.alpysbayeva@gmail.com

Бержан Алима Отегулқызы – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Институт филологии, магистрант специальности «Иностранный язык: два иностранных языка», berzhan.alima@gmail.com

Аяпова Танат Танирбердиевна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Институт филологии, доктор филологических наук, профессор, ayarova@mail.ru

Закирова А.С. – Кызылординский университет имени Коркыт Ата

Майгельдиева Ш.М. – Кызылординский университет имени Коркыт Ата

Жанбершиева Улжан Нахатовна – Кызылординский университет имени Коркыт Ата, кандидат филологических наук, профессор

Демченко Лариса Николаевна – Восточно-Казахстанский университет имени Сарсена Аманжолова, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор кафедры казахской, русской филологии и журналистики, Усть-Каменогорск, Казахстан, e-mail: dln1968@bk.ru

Ананьева Светлана Викторовна – Институт литературы и искусства им. М.О. Ауэзова МОН РК, заведующая отделом международных связей и мировой литературы, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Алматы, Казахстан, e-mail: svananyeva@gmail.com

Ибраева Жанарка Бакибаевна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, igb1006@mail.ru

Ломова Елена Александровна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, кандидат филологических наук, доцент, elena_lomova_@mail.ru

Серикова Самал Каиржановна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, PhD, и.о. асоц. проф., samalserikova@mail.ru

Массимо Маурицио – Туринский университет, профессор, литературовед, славист, переводчик, Италия

Альжанова Айсулу Адильбековна – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Филологический факультет, магистрант по специальности «Иностранный язык: два иностранных языка», Алматы, Казахстан, aalzhanova2787@gmail.com

Мухатбек Арайлым Мухтарқызы – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Филологический факультет, магистрант по специальности «Иностранный язык: два иностранных языка», Алматы, Казахстан, mukhatbekova77@gmail.com

Кузембекова Жанна Жалайыровна – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Филологический факультет, PhD, и.о. доцента, Алматы, Казахстан, Zhanna_22@list.ru

Зулавдунова Феруза Бахитжанқызы – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, магистрант кафедры тюркологии и теории языка, Алматы, Казахстан, e-mail: zulavdunova@mail.ru

Камзина Айман Ариповна – Казахский национальный университет им. аль-Фараби, старший преподаватель кафедры тюркологии и теории языка, Алматы, Казахстан, kamzina_aiman_67@mail.ru

Кумисбекова Ж.Н. – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, kumiszh@mail.ru

Оразбаева Ф.Ш. – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, доктор педагогических наук, профессор

Мусатаева Манат Шаяхметовна – Казахский национальный педагогический университет имени Абая, доктор филологических наук, профессор, mussatayeva@mail.ru

Дюсенова Динара – Международный университет информационных технологий, гуманитарлық ғылымдар магистрі, сениор-лектор, didusenova@gmail.com

Омарова Мәлдір Дауренбекқызы – Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, магистрант, Астана, Казахстан, moldir.majit@mail.ru

Нуржанова Жайнаш Джумахметовна – Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, кандидат педагогических наук, и.о. доцента, Астана, Казахстан, znur73@mail.ru

Таирова Назгуль Абаевна – Казахская национальная академия искусств имени Темирбека Жургенова, кандидат филологических наук, доцент, nazgul_t@mail.ru

Айткулова Жаныл Бокеевна – Казахская национальная академия искусств имени Темирбека Жургенова, доцент, j_bokeevna@mail.ru

Джубанова Гульнара Джулашевна – Алматы Менеджмент Университет, магистр педагогических наук, старший преподаватель, dgd000@mail.ru

OUR AUTHORS

Alpysbayeva Saulet – Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages, Kazakhstan, Senior teacher, M.A. in Foreign philology, saulet.alpysbayeva@gmail.com

Berzhan Alima – Abai Kazakh National Pedagogical University, Institute of Philology, master student in «Foreign language: two foreign languages», berzhan.alima@gmail.com

Ауапова Танат – Abai Kazakh National Pedagogical University, Institute of Philology, doctor of Philological Sciences, professor, auapova@mail.ru

Zakirova A. – Kyzylorda University named after Korkyt Ata

Maigeldiyeva Sh. – Kyzylorda University named after Korkyt Ata

Zhanbershiyeva U. – Kyzylorda University named after Korkyt Ata, candidate of philological sciences, professor

Demchenko Larissa – S. Amanzholov East-Kazakhstan University, Candidate in Philology associate professor at the Department of the Kazakh, Russian philology and journalism, Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan, e-mail: dln1968@bk.ru

Ananyeva Svetlana – Auezov Institute of Literature and Art MES RK, Head of the department of international relations and world literature, candidate of philological sciences, associate professor, Almaty, Kazakhstan, e-mail: svananyeva@gmail.com

Ibrayeva Zhanarka – Abai Kazakh National Pedagogical University, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, igb1006@mail.ru

Lomova Elena – Abai Kazakh National Pedagogical University, Ph.D. professor, elena_lomova_@mail.ru

Serikova Samal – Abai Kazakh National Pedagogical University, acting associated professor, samalserikova@mail.ru

Массимо Маурицио – University of Turin, Professor, Literary critic, Slavist, translator, Italy

Alzhanova Aisulu – al-Farabi Kazakh National University, Philological faculty, master's degree student in «Foreign language: two foreign languages», Almaty, Kazakhstan, aaalzhanova2787@gmail.com

Mukhatbek Arailym – al-Farabi Kazakh National University, Philological faculty, master's degree student in «Foreign language: two foreign languages», Almaty, Kazakhstan, mukhatbekova77@gmail.com

Kuzembekova Zhanna – al-Farabi Kazakh National University, Philological faculty, PhD, Almaty, Kazakhstan, Zhanna_22@list.ru

Zulavdunova Feruza – al-Farabi Kazakh National University, master's degree student of the Department of Turkology and Language Theory, Almaty, Kazakhstan, e-mail: zulavdunova@mail.ru

Камзина Aiman – al-Farabi Kazakh National University, senior lecturer of the Department of Turkology and Language Theory, Almaty, Kazakhstan, kamzina_aiman_67@mail.ru

Kumisbekova Zh. – Abai Kazakh National Pedagogical University, kumiszh@mail.ru

Orazbayeva F. – Abai Kazakh National Pedagogical University, doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Mussatayeva Manat – Abai Kazakh National Pedagogical University, Doctor of Philology Sciences, Professor, mussatayeva@mail.ru

Dyussenova Dinara – International University of Information Technology, M.A. senior-lecturer, diduseno-va@gmail.com

Omarova Moldir – The L.N. Gumilyov Eurasian National University, master's degree student, Astana, Kazakhstan, moldir.majit@mail.ru

Nurzhanova Zhainash – The L.N. Gumilyov Eurasian National University, candidate of pedagogical sciences, acting associate professor, Astana, Kazakhstan, znur73@mail.ru

Tairova Nazgul – Temirbek ZHurgenov Kazakh National Academy of Arts, Candidate of Philology Science, assistant professor, nazgul_t@mail.ru

Aitkulova Zhanyl – Temirbek ZHurgenov Kazakh National Academy of Arts, assistant professor, j_bokeevna@mail.ru

Dzhubanova Gulnara – Almaty Management University, Master of Pedagogical Sciences, Senior teacher, dgd000@mail.ru